

ОБРАЗОВАТЕЛНИТЕ ФУНКЦИИ НА ИНСТИТУЦИИТЕ НА ПАМЕТТА В ПОЛИТИКИТЕ, В ПЕРСПЕКТИВИТЕ И В ДОБРИТЕ ПРАКТИКИ

КРЪГЛА МАСА НА ТЕМА: "ОБРАЗОВАТЕЛНИ ФУНКЦИИ
НА ИНСТИТУЦИИТЕ НА ПАМЕТТА (БИБЛИОТЕКИ,
МУЗЕИ, АРХИВИ)"

ДОЦ. Д-Р ЕЛИ ПОПОВА, КАТЕДРА БНИКП, ФФ, СУ
"СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ"

ТЕРМИНОЛОГИЧНИ УТОЧНЕНИЯ

Използването на термина образователна функция обхваща:

- **Формално образование.**
- **Неформално образование.**
- **Самообразование.**
- **Обучителни дейности и инициативи, проекти и услуги.**

Образователната функция създава стойност на библиотечното обслужване и библиотечните услуги.

Световният икономически форум

- Сред водещите компетентности на съвременните поколения се нареждат креативно мислене; способността за решаване на проблемни ситуации чрез прилагане на творчески решения.

Това е възможно единствено чрез образование и обучение.

ООН: Програма 2030 за устойчиво развитие

- Цел 4: „Цел 4. Осигуряване на приобщаващо и равностойно качествено образование и стимулиране на възможностите за учене през целия живот на всички.“
- “В страните от целия свят библиотеките заемат важно място в работата на училищата, университетите и колежаите. Библиотеките подпомагат програмите за грамотност, осигуряват безопасно място за учене и осигуряват на изследователите възможност да използват изследванията и данните, за да създават ново знание.“

Европейски политики

- Нова роля на самообразованието.
- УЦЖ и библиотеките.
- Създаване на нови компетентности.
- Дигиталните ресурси в помощ на образованието (Europeana for Education and Learning : Policy Recommendations / Europeana Foundation, May 2015)
http://pro.europeana.eu/files/Europeana_Professional/Publications/Europeana%20for%20Education%20and%20Learning%20Policy%20Recommendations.pdf

МЕЖДУНАРОДНИ ДОКУМЕНТИ И ПОЛИТИКИ

В подкрепа на човешките ценности документът декларира: „Свобода, благоденствие и развитие на обществото и на отделната личност са основните човешки ценности. Те ще бъдат постигнати само от добре информирани хора и от тяхната способност да упражняват своите демократични права и да играят активна роля в обществото. Конструктивното участие и развитието на обществото зависят от доброто образование, както и от свободния и неограничен достъп до знание, мисъл, култура и информация. Обществената библиотека, вратата към знание (на местно ниво), осигурява условия за непрестанно учене, независимо вземане на решение и културно развитие на отделната личност и на социалните групи. Този манифест провъзгласява вярата на ЮНЕСКО в обществената библиотека като живителна сила за образование, култура и информация и като съществен фактор за укрепване на мира и духовното благоденствие на хората.”

МАНИФЕСТ НА ЮНЕСКО/ИФЛА ЗА ПУБЛИЧНИТЕ БИБЛИОТЕКИ

Манифест на ИФЛА/ЮНЕСКО за училищните библиотеки.

2013 г. „На гребена на вълните или застигнати от прилива“

- Тенденция 2: Образованието онлайн ще демократизира образованието и ще предизвика преобразования в системата на обучение в световен мащаб.

2015 г. Програма 2030 под надслов „Да преобразим нашия свят“ („Transforming our world“). ИФЛА се присъединява към целите и декларира, че библиотеките ВЕЧЕ РАБОТЯТ за изпълнението им.

2017 – годишен доклад на ИФЛА: други роли на библиотеките: пожизненото обучение на възрастните.

ИФЛА ЗА ОБРАЗОВАТЕЛНАТА ФУНКЦИЯ НА БИБЛИОТЕКИТЕ

2018 г. Доклад за глобалната визия

В акцентите:

Ние сме посветени на равния и свободен достъп до информация и знание.

Многократно и постоянно поддържана позиция на библиотечния сектор по отношение спазването на основно изконно право на хората за достъп до информация.

Ние оставаме дълбоко ангажирани с подкрепата на грамотността, обучението и четенето.

Грамотността и четенето са основни умения, чрез които личността може да осигури своето личностно развитие и качество на живот в условията на информационното общество и обществото на знанието.

**ИФЛА ЗА ОБРАЗОВАТЕЛНАТА ФУНКЦИЯ НА
БИБЛИОТЕКИТЕ-1**

Сред възможностите:

Ние трябва да сме в крак с постоянните технологични промени.

Тази възможност могат да осигурят: модерното библиотечно образование, продължаващото и надграждащото професионално обучение, както и постоянното самообразование; осъзнати, осмислени и успешно реализирани образователни цели от всички участващи страни. Единични и епизодични усилия не носят нужната на сектора ефективност.

Трябва да увеличим максимално достъпа до световното документално наследство.

Доказването на ползата от достъп до книжовното наследство за различните групи потребители от цял свят: проникването на културите, взаимното опознаване и разбирателството, образованието чрез споделени истории, както и положителният личен опит на тези, които създават правните и финансови рамки въздействат върху процесите.

**ИФЛА ЗА ОБРАЗОВАТЕЛНАТА ФУНКЦИЯ НА
БИБЛИОТЕКИТЕ - 2**

Цялостно присъствие във видовете характеристики на библиотеките

- Университетски/академични библиотеки /формалното образование/
- Училищни библиотеки /формалното образование/

Част от функциите и задачите на библиотеките

- Обществените библиотеки /неформалното образование и самообразованието/
- Специалните библиотеки /самообразованието/

Инициативи, проекти, събития, посветени на образованието и обучението.

Ползването на съвременните библиотеки – обучение по информационна грамотност с изграждане на преносими умения, които се прилагат и в други области.

Библиотеките чрез образователната си функция създават икономическа стойност.

ОБЛАСТИ НА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ОБРАЗОВАТЕЛНАТА ФУНКЦИЯ В БИБЛИОТКЕИТЕ

ФУНКЦИИТЕ НА БИБЛИОТЕКАТА В ОБРАЗОВАТЕЛЕН КОНТЕКСТ

Образователна :

- Издига се в приоритет за обществените, академичните и училищните библиотеки в дискусиите за бъдещето на библиотеките.
- Дефинира се в областите на формалното, неформалното образование и самообразованието.

Информационна :

- Съдейства на образователния процес по съдържание
- Развива информационна грамотност
- Определя качествени характеристики в самообразованието

Рекреационна :

- Самообразованието
- Общата култура
- Активното присъствие в обществения живот
- Комуникациите
- Гражданската позиция

Успешното бъдеще на библиотеките се заключава в създаването на творчески и обучаващи пространства:

- **Бъдещата библиотека е място за обучение на деца.**
- **Библиотеката – „четвъртото място“: Място за съвместна дейност и учене.**
- **Обучение за всички възрастови групи.**
- **Нови компетенции на библиотечните специалисти.**
- **Пет елемента, които формират съвременната библиотека, сред които е вдъхновяващият опит, предизвикващ любопитство и стремеж към обучение.**
- **Тестове по програмите на средното училище.**
- **Допълнителни образователни програми.**
- **Организируют езикови и други школи.**

Академичните/университетските, училищните библиотеки следват целите на организацията, към която принадлежат.

Отворено образование.

Инициативата “Отворен достъп”.

БИБЛИОТЕКИТЕ УДОВЛЕТВОРЯВАТ, ПРОВОКИРАТ И ПОРАЖДАТ ОБРАЗОВАТЕЛНИ ПОТРЕБНОСТИ!

Обучение на потребителите

- Актуални знания и умения
- Диференциран подход
- Изграждане на партньорства
- Добри практики – РБ-Русе: обучения по финансова грамотност.

Обучения на потребители от потребители

- Връзка между поколенията – обучения по ИКТ
- Обмен на идеи – качествено нови услуги (дигитален куратор – РБ-Варна)
- Препоръки и обмен на книги, на информация

Обучение на специалистите

- Надграждащи обучения: ИКТ (за работа с нови софтуери, приложения и др.), библиотерапия

Компенсаторни обучения: ИКТ, социални умения

Добри практики – РБ-Стара Загора: обучение по библиотерапия (За специалисти по библиотерапевтично консултиране)

**ОБРАЗОВАТЕЛНИТЕ ПОСОКИ В БИБЛИОТЕЧНОТО
ПРОСТРАНСТВО**

Съвременното музейно пространство – нови характеристики:

- Експозиционните площи
- Интерактивни и мултимедийни технологии за представяне на знание и възможности за обучение.

Новата функция на музеите – образование – доколко е нова или се осъществява с нови средства?

Идвайки в музеите, повечето посетители искат да видят и да разберат колкото се може повече.

Посетителите имат различни нагласи, подготовка по съдържанието на музейните експозиции, умения по ИКТ.

Разнообразие от технологии, устройства и приложения обогатяват музейната комуникация и презентирането на музейните ценности и в музейно-образователните практики.

Професионализмът днес изисква владеене и прилагане на ИКТ.

Надграждащо образование за музейните специалисти

МУЗЕИТЕ И ТЕХНИТЕ ОБРАЗОВАТЕЛНИ ЦЕЛИ В ИО

Идея – ниша за библиотеката, музея

Цели на услугата

Потребителска аудитория

Партньори

Ресурси за реализацията

- Финансови
- Организационни
- Кадрови потенциал

Прогнозиране на резултатите

Ефективност на услугата

Популяризиране на услугата

Създаването и предлагането на иновативни услуги е предпоставка за обучение на потребителите и повишаване на техните технологични и други умения, за да могат пълноценно да се възползват от обслужването, т.е. ПОРАЖДА ПОТРЕБНОСТ ОТ ОБУЧЕНИЕ и НАДГРАЖДАЩО ОБРАЗОВАНИЕ.

ПРОЕКТИРАНЕ НА ОБРАЗОВАТЕЛНИ УСЛУГИ

БЛАГОДАРЯ ЗА ВНИМАНИЕТО!

